

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Ewa Stefańska (sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa G. K.

przeciwko R. T.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 kwietnia 2022 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 4 listopada 2021 r., sygn. akt I 1 WSC (...) (I 1 Ca (...)),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 4 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę kasacyjną powódki od wyroku tego Sądu z 4 lutego 2021 r., oddalającego apelację wniesioną przez nią od wyroku Sądu pierwszej instancji, w sprawie z powództwa G. K. przeciwko R. T. o ustalenie.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że zarządzeniem z 19 lipca 2021 r. pełnomocnik powódki został zobowiązany do wniesienia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w kwocie 5 000 zł w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi. Odpis zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi powódki w dniu 26 lipca 2021 r. W odpowiedzi na to wezwanie pełnomocnik powódki wniósł o przedłużenie terminu do uiszczenia opłaty, powołując się na brak kontaktu

z mocodawczynią, a następnie w piśmie z 2 sierpnia 2021 r. - z ostrożności procesowej - zgłosił wniosek o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w zakresie tej opłaty. Zarządzeniem z 27 sierpnia 2021 r. pełnomocnik powódki został zobowiązany do złożenia oświadczenia powódki o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania w terminie tygodniowym, pod rygorem zwrotu wniosku. W odpowiedzi na to wezwanie pełnomocnik powódki wniósł o dalsze przedłużenie terminu, wskazując na utrudniony kontakt z mocodawczynią. Wobec powyższego, zarządzeniem z 14 października 2021 r. wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych został zwrócony, zaś pełnomocnik powódki został po raz kolejny zobowiązany do wniesienia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w kwocie 5 000 zł w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi. Odpis zarządzenia został doręczony pełnomocnikowi powódki w dniu 25 października 2021 r. W odpowiedzi na to wezwanie pełnomocnik powódki poinformował Sąd, że pomimo podejmowanych przez Kancelarię prób nawiązania kontaktu i przesłania wezwania do wniesienia opłaty sądowej, powódka nie skontaktowała się z nim. Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną jako nieopłaconą, na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik procesowy powódki wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie skarżącej od opłaty od skargi kasacyjnej, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Orzeczeniu temu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że w niniejszej sprawie doszło do spełnienia przesłanek z art. 398⁶ § 2 k.p.c. Pełnomocnik powódki wskazał, że brak jej reakcji na przesłaną korespondencję budzi niepokój, wobec wcześniejszej jej aktywności w procesie, zaś odrzucenie skargi kasacyjnej zamyka drogę do kontroli zaskarżonego tą skargą wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie jest prawidłowe.

Zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych

w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. W niniejszej sprawie powódka została zobowiązana, za pośrednictwem swojego pełnomocnika, do wniesienia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w kwocie 5 000 zł w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi. Pomimo upływu powyższego terminu zarządzenie to nie zostało wykonane, więc skarga podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Do usuwania braków fiskalnych skargi kasacyjnej stosuje się odpowiednio art. 130 § 1 i 2 k.p.c., z modyfikacjami dotyczącymi rodzaju terminu i rygoru nieusunięcia braków. Termin określony w art. 130 § 1 k.p.c., dotyczący strony mieszkającej w Polsce, jest tygodniowym terminem ustawowym, który nie podlega przedłużeniu na podstawie art. 166 k.p.c. Natomiast termin określony w art. 130 § 2 k.p.c., dotyczący strony zamieszkałej lub mającej siedzibę za granicą, która nie ma w kraju przedstawiciela, jest tygodniowym terminem sądowym oznaczanym przez przewodniczącego, który podlega przedłużeniu na podstawie art. 166 k.p.c. Ponieważ powódka zamieszkuje w Polsce, została zobowiązana do wniesienia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi. Jest to termin ustawowy, który nie podlega przedłużeniu, więc wniosek pełnomocnika skarżącej o jego przedłużenie nie mógł odnieść skutku.

W skardze pełnomocnik powódki podniósł również zarzut, że Sąd Okręgowy wadliwie zwrócił złożony przez niego wniosek o zwolnienie skarżącej od kosztów sądowych, wobec niezłożenia w terminie oświadczenia powódki o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Pełnomocnik wskazał, że wezwanie do złożenia tego oświadczenia było zbędne, skoro w aktach sprawy znajduje się dokumentacja potwierdzająca jej stan majątkowy, umożliwiającą dokonanie oceny przez nią przesłanek zwolnienia od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi kasacyjnej.

Zarzut ten jest nietrafny, albowiem podstawą rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być aktualne oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów, co wynika z art. 102 ust. 2 ustawy

z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. 2022 r. poz. 1125). Sąd może również odebrać od osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych przyrzeczenie. Przepisy nie przewidują więc sytuacji polegającej na ustalaniu samodzielnie przez sąd, na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, sytuacji majątkowej strony.

Ponadto należy zauważyć, że ponieważ na postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych nie przysługuje zażalenie (art. 107 ust. 2 zdanie drugie u.k.s.c.), strona może na podstawie art. 380 w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. kwestionować prawidłowość oceny sądu co do przesłanek odrzucenia wniosku w ramach zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Tymczasem pełnomocnik powódki nie złożył wniosku o kontrolę tego postanowienia, ograniczając się do sformułowania dotyczącego jego zarzutu, co jest niewystarczające.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.